

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение детский сад
общеразвивающего вида № 10 “Кэскил”, с. Хоринцы, Олекминского района, Республики
Саха (Якутия)

Сценарий

А.С. Пушкин айымньытынан “Балыксыт уонна балык туһунан остуоруйа”

Толордо:

Габышева Варвара Сергеевна,

Үрдүк категориялаах иитээччи

Хоро с. 2024с.

Балыксыт уонна балык туһунан остуоруйа.

А.С. Пушкин

(Нариана) Арай биирдэ оҕонньордоох эмээхсин долгуннулар муора кытытыгар 33 сыл тухары олорбуттара эбитэ үһү. Оҕонньор муораҕа балыктыыра, эмээхсин дьиэ үлэтин үмүрүтэрэ. Биир сарсыарда оҕонньор муораҕа киирэн илимин бырахпыт – илимэ муора кириҥ таһаарбыт. Иккиһин бырахпыт – муора ото тахсыбыт. Онтон үсүһүн илимин бырахпытгар – кыһыл көмүс балыктаах кэлбит. Балык тахсаат да киһилии кэпсэппит:

(Балык – Айлина): - «Ыт миигин, кырдыаҕаас, ыт төптөрү муорабар. Баҕарбыккын манньалыам, көрдөөбүккүн баар гыныам»

(Нариана) – оҕонньор улаханлык соһуйда. Үйэтигэр кини көрсө илигэ сангарар балыгы. Аламаҕай соһустук алҕаан атаарда.

(Оҕонньор – Сережа): - «Көмүс балыгыам, Танара көмөтүнэн, күөх далай устун көнүлгүнэн күүлэйдээ, төлөбүр эрэйбэппин, төгнөөхтөө муорабар».

(Нариана) – Оҕонньор эмээхсинигэр кэлэн, улуу дьиктини кэпсээбит.

(Оҕонньор – Сережа): - Сэгэриэм, бүгүн мин көмүс балыгы туттум. Балыгым киһилии сангарда – баҕарбыккын манньалыам, көрдөөбүккүн баар гыныам, миигин муорабар төптөрү ыт диэн көрдөстө. Аһынаммын манньа көрдөөбөккө муоратыгар ытан кэбистим.

(Эмээхсин – Юлия) – “Балай ааргы, далай акаары! Балыктан саатар танас сууйар харыыта көрдүөн эбит. Биһиэнэ хайыта баран хаалбыт!

(Нариана) – Тэннэһиэ дуо, оҕонньор, муоратыгар киирэн кэлэн көрбүтэ – муоратыгар эрэхэ долгуннар эбирдии ооньбуулар эбит. Күөх муораттан оҕонньор көмүс балыгы ынырда. Өр-өтөр буолбата – балыга бу устан кэллэ.

(Балык – Айлина): - “Туохха кыһанныҥ, кырдыаҕаас?

(Оҕонньор – Сережа): - Аһын даа, хотун балыгыам, абыраа, быһаа! Эмээхсиним кыһылар, саатар харыытата көрдөө диир. Биһиэнэ хайдан хаалбыт.

(Балык – Айлина): - Санаарҕаама, кырдыаҕаас, дьиэҕэр бар. Саҥа харыыта баар буолуоҕа.

(Нариана) – Оҕонньор дьиэтигэр тийбитэ – сабыс-саҥа харыыта кылбайан сытар эбит.

Оттон эмээхсинэ уруккутааҕар өссө уордайбыт, оҕонньорун мөхпүт.

(Эмээхсин – Юлия) – “Балай ааргы, далай акаары! Харыытаны эрэ көрдөөтүҥ дуо? Саҥа дьиэтэ баран көрдөө! Көрбөккүн дуо, биһиэнэ эргэрэн суулаары турар дии!

(Нариана) – Тэннэһиэ дуо, оҕонньор, муоратыгар киирэн кэлэн көрбүтэ – муората мунду миинин курдук будулуйбут. Күөх муораттан оҕонньор көмүс балыгы ынырда. Өр-өтөр буолбата – балыга бу устан кэллэ.

(Балык – Айлина): - “Туохха кыһанныҥ, кырдыаҕаас?

(Оҕонньор – Сережа): - Аһын даа, хотун балыгыам, абыраа, быһаа! Эмээхсиним сытыарар-туруорар бокуой биэрбэккэ саҥа дьиэтэ балыктан көрдөө диэн ытта.

(Балык – Айлина): - Санаарџаама, кырдыџаас, дьибџэр бар, санаан хоту сана дьибџэ баар буолуо.

(Нариана) – оџонньор тийэн эргэ дьибџэтин булбата. Арай иннигэр ампаардаах, хаһаалаах Мас дьибџэ таас турбата манхайан көстөр. Аһаџас түннүккэ эмээхсинэ олорон эрэ эмиэ оџонньорун мөнөр-этэр:

(Эмээхсин – Юля) – “Балай ааргы, далай акаары! Бар балыккыттан көрдөс, бааһынай буолуохпун баџарбаппын- баай-дворян буолуохпун баџарабын. Бара оџус, турума манна!

(Нариана) – Тэннэһиэ дуо, оџонньор, муоратыгар киирэн кэлэн көрбүтэ – муората барылыы баалланар. Күөх муораттан оџонньор көмүс балыгы ынырда. Өр-өтөр буолбата – балыга бу устан кэллэ.

(Балык – Айлина): - “Туохха кыһаннын, кырдыџаас?

(Оџонньор – Сережа): - Аһын даа, хотун балыгыам, абыраа, быыһаа! Эмээхсиним миигин сытыарар-туруорар бокуой биэрбэккэ мөнөр-этэр. Аны туран бааһынай буолуон баџарбат үһү, баай-дворян буолуон баџарар үһү.

(Балык – Айлина): - Санаарџаама, кырдыџаас, дьибџэр бар, санаан хоту барыта баар буолуо.

(Нариана) – оџонньор эмээхсинигэр кэлбитэ. Үрдүк дьибџэ баар буолбут. Үрүн күүлэџэ тахсан эмээхсинэ турар. Киргиллээх киис сонноммут, баархат бэргэһэлэммит, муора чөмчүүгэ моонньугар киэргэллэммит. Баџарбытын сынньар, охсор, баттаџыттан соһор. Аттыгар кулуттара тураллар.

(Оџонньор – Сережа): - Баарынньа-судаарынньа, билигин эн дууһан дуоһуйда дуо?

(Эмээхсин – Юля) – “Балай ааргы, далай акаары! Аттар саахтарын баран ыраастаа. Бар мантан икки харахпар көстүмэ!

(Нариана) - Бу курдук нэдиэлэ ааспытын кэннэ эмээхсинэ эбии кыһыран оџонньорун ынырда.

(Эмээхсин – Юля) – Түөһэйэн сылдыыма, бар балыктан көрдөс – баай-дворян буолуон баџарбат, күн сириин үрдүгэр көңүл сарыысса буолун баџарар диэ. Бар ааттас, акаары!

(Оџонньор – Сережа): - Туох буоллун, хотунум эн, тотон хаалан дуо, тосту-туора тылластын? Күлүүгэ барыан дии.

(Эмээхсин – Юля) – Көр эрэ маны, миигин баай-дворяны кытта мөккүһэ тураџын дуо, далай акаары, бар көрдөс балыктан!

(Нариана) – Тэннэһиэ дуо, оџонньор, муоратыгар киирэн көрбүтэ – муоратын долгуна баалланан, халлыргыы-күллүргүү хараара дьалкыйбыт. Күөх муораттан оџонньор көмүс балыгы ынырда. Өр-өтөр буолбата – балыга бу устан кэллэ.

(Балык – Айлина): - “Туохха кыһаннын, кырдыџаас?

(Оџонньор – Сережа): - Аһын даа, хотун балыгыам, абыраа, быыһаа! Эмээхсиним эбии айдаарар буолла. Баай-дворян буолуон баџарбат үһү. Күн сириин үрдүгэр көңүллээх сарыысса буолуоџун баџарбыт.

(Балык – Айлина): - “Санаарџаама, дьибџэр бар, көңүллээх сарыысса буолуоџа».

Нариана) – Оџонньор эмээхсинигэр кэлэн көрбүтэ – Саарыскай балааталар сандаарыһан тураллар. Санаабытын хоту Сарыысса буолан олорор. Слугалара иннигэр-кэннигэр түһэллэр.

(Оџонньор – Сережа): - Дорообо, сарыысса! Дууһан эйиэнэ дуоһуйдаҕа буолуо дуо?

(Нариана) – Тугу да санарбата Сарыысса, кынчарыйан эрэ кэбистэ. Кулуттара оџонньору таһырдыа таһааран бырахтылар.

(Бары) – Кэһэй, кэһэй, акаары. Атын киһи сыарҕатыгар олорсубат буол!

(Нариана) – Бу курдук икки нэдиэлэ ааспытын кэннэ эмээхсинэ эбии кыһыран оџонньорун ыһырда.

(Эмээхсин – Юлия) – Түөһэйэн сылдыыма, бар балыктан көрдөс – Сарыысса буолуон баҕарбат. Акыйаан байҕалга аатыран олорон, Баалланар муоралары бас билиэн баҕарар. Оттон кыһыл көмүс балык миэхэ сорукка сылдыяхтаах. Бар ааттас, акаары!

(Нариана) – Оџонньор муораҕа киирбитэ – хап-хара долгуннар халлаанга харбаспыттар, силлиэ-буурҕа бөҕө түспүт. Күөх муораттан оџонньор көмүс балыгы ыһырда. Өр-өтөр буолбата – балыга бу устан кэллэ.

(Балык – Айлина): - “Туохха кыһанның, кырдыаҕаас?”

(Оџонньор – Сережа): - Аһын даа, хотун балыгыам, абыраа, быһаа! Эмээхсиним эбии айдаарар буолла. Сарыысса буолуон баҕарбат үһү. Акыйаан байҕалга аатыран олорон, Баалланар муоралары бас билиэн баҕарар. Оттон эн киниэхэ сорукка сылдыяхтаах үһүгүн.

(Нариана) – Тугу да санарбата балыга. Кутуруга эрэ куйбарыс гынна. Уу түгэҕин диэки устан түһэн барда.

Оџонньор күүтэ сатаан барар дьиэтигэр кэлбитэ – уруккутун курдук буор балаҕана турар. Боруokka эмээхсинэ олорор. Оттон эмээхсинин иннигэр эргэ хайдыбыт харыытата сытар эбит.